

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Факультет ветеринарної медицини
“04” червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**
“Паразитологія та інвазійні хвороби тварин”
(скорочений термін навчання)

Галузь знань 21 “Ветеринарна медицина”

Спеціальність 211 “Ветеринарна медицина”

Освітня програма “Ветеринарна медицина”

Факультет (ННІ) ветеринарної медицини

Розробники: д.вет. н., доцент Гончаров С. Л.

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

“Паразитологія та інвазійні хвороби тварин” (повний термін навчання)

Паразитологія – комплексна наука, яка вивчає зоопаразитів, спричинені ними захворювання і заходи боротьби з ними. Це одна з основних клінічних дисциплін, яка формує спеціаліста ветеринарної медицини. Основна роль дисципліни – засвоїти будову і розвиток збудників інвазійних хвороб і лікувально-профілактичних заходів в господарствах різного спрямування. Основну увагу звернено на зоонози – хвороби спільні для людей і тварин.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	магістр	
Спеціальність	211 “Ветеринарна медицина”	
Освітня програма	“Ветеринарна медицина”	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов’язкова	
Загальна кількість годин	330	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	+	
Форма контролю	екзамен / залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	3,4	
Семестр	6,7	
Лекційні заняття	60 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	год.	год.
Лабораторні заняття	90 год.	год.
Самостійна робота	180 год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета навчальної програми полягає у набутті теоретичних і практичних знань з діагностики, лікування та профілактики інвазійних хвороб тварин, отримання практичних навичок в проведенні протипаразитарних заходів в тваринницьких господарствах та підготовка студента до самостійної практичної роботи.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.

СК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час професійної діяльності

СК 4. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

СК 5. Здатність застосовувати методи і методики патолого-анатомічної діагностики хвороб тварин для встановлення остаточного діагнозу та причин їх загибелі.

СК 6. Здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

СК 7. Здатність організовувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.

СК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин різних класів і видів, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.

СК 19. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

Компетенції першого дня (КПД):

КПД 1. Демонструвати розуміння етичних та правових рамок, в яких має працювати лікар ветеринарної медицини, включаючи професійні аспекти, аспекти, що пов'язані з благополуччям тварин, власників тварин, громадським здоров'ям, суспільні та екологічні аспекти, пов'язані з професійною діяльністю.

КПД 2. Розуміти методи наукових досліджень, внесок фундаментальних і прикладних досліджень у науку та реалізацію принципу 3Rs (Replacement, Reduction, Refinement - Заміна, Скорочення, Удосконалення).

КПД 4. Сприяти та контролювати збереження здоров'я та безпеки себе, пацієнтів, власників тварин, колег та навколишнього середовища під час здійснення професійної діяльності; демонструвати знання про принципи забезпечення якості; застосовувати принципи управління ризиками на практиці.

КПД 9. Вміти критично мислити, здійснювати перегляд та оцінку літератури та презентацій.

КПД 10. Розуміти та застосовувати принципи концепції Єдиного здоров'я для забезпечення належної клінічної практики у ветеринарії, а також науково обґрунтованої та доказової ветеринарної медицини

КПД 12. Використовувати професійні здібності для сприяння розвитку ветеринарних знань та реалізації концепції "Єдине здоров'я" з метою сприяння здоров'ю, безпеці та благополуччю тварин, людини і навколишнього середовища, а також досягнення Цілей сталого розвитку ООН.

КПД 19. Розробляти відповідні плани лікування пацієнтів та проводити лікування в інтересах кожної тварини під опікою, використовуючи доступні ресурси, а також надавати відповідні власні міркування щодо охорони здоров'я тварини та людини та навколишнього середовища.

КПД 20. Надавати невідкладну і першу медичну допомогу тваринам поширених видів. Розставляти пріоритети та розподіляти ресурси відповідно до кожної конкретної ситуації.

КПД 22. Збирати, зберігати та транспортувати зразки, обирати відповідні діагностичні тести, здійснювати інтерпретації та мати розуміння щодо обмеження результатів тестів.

КПД 25. Розпізнавати ознаки можливих захворювань тварин, що підлягають повідомленню до відповідних державних органів, зоонозів, а також ознак жорстокого поводження з тваринами та вживати відповідних заходів, у тому числі повідомляти відповідні органи влади.

КПД 27. Правильно і відповідально призначати пацієнтам ліки та видавати їх відповідно до Законодавства та останніх настанов.

КПД 35. Проводити передзабійний огляд тварин, що використовують у харчових цілях, звертаючи увагу на аспекти благополуччя, записувати спостереження, відбирати зразки тканин після забою, зберігати і транспортувати їх для проведення досліджень.

КПД 36. Проводити інспекцію харчових продуктів і кормів для правильного визначення умов, що впливають на якість і безпеку продуктів тваринного походження, включаючи пов'язані з ними харчові технології.

КПД 38. Консультувати населення та впроваджувати програми профілактики та ліквідації хвороб відповідно до захворювання та виду тварин, прийнятих стандартів здоров'я тварин, їх добробуту, громадського здоров'я та охорони навколишнього середовища

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.

ПРН 3. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

ПРН 5. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.

ПРН 18. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

– скороченого терміну денної форми навчання;

№ п/п	Назва теми	Кількість годин				
		Тижні	Всього	Лекц.	Лаб	Сам.
Змістовий модуль 1. Трематодози та цестодози тварин						
1.	Вчення про інвазійні хвороби Гельмінтологічні методи досліджень	1	14	4	2	8
2.	Загальна характеристика трематод. Фасціольоз тварин. Парамфістоматидози жуйних. Дикроцеліоз.	2	12	2	4	6
3	Опісторхоз тварин. Ехіностоматидози птиці. Визначення молюсків до виду.	3	12	2	4	6
4.	Загальна характеристика цестод. Цистицеркози тварин.	4	12	2	4	6
5.	Ехінококоз тварин. Ценуроз овець.	5	10	2	2	6
6.	Монієзійоз, тизанієзійоз жуйних.	6	10	2	2	6
7.	Аноплоцефальози коней. Дипілідіоз м'ясоїдних.	7	12	2	4	6
8.	Гіменолепідідози птиці Дифілоботріоз м'ясоїдних.	8	12	2	4	6
Змістовий модуль 2. Нематодози тварин						
9	Загальна характеристика нематод. Аскаридатози тварин.	9	10	2	2	6
10	Легеневі стронгілідози. Шлунково-кишкові стронгілідози тварин.	10	12	2	4	6
11	Стронгілідози коней. Амідостомоз гусей	11	12	2	4	6
12	Трихуратози тварин. Трихінельоз.	12	12	2	4	6
13	Спіруратози тварин і птиці.	13	10	2	2	6
14	Філяріатози тварин. Рабдидатози тварин	14	10	2	2	6
15	Акантоцефальози тварин.	15	12	2	4	6
Змістовий модуль 3. Арахноентомози тварин						
16	Загальна характеристика класу Insecta. Оводові хвороби тварин.	1	10	2	2	6
17	Зоофільні мухи.	2	10	2	2	6
18	Гнус.	3	10	2	2	6
19	Безкрилі комахи.	4	10	2	2	6
20	Загальна характеристика класу Acarina. Саркоптиформні кліщі.	5	10	2	2	6
21	Псороптидози тварин. Демодекоз тварин	6	12	2	4	6
22	Аргасові та гамазоїдні кліщі.	7	10	2	2	6
23	Паразитиформні кліщі. Іксодідози тварин.	8	12	2	4	6
Змістовий модуль 4. Протозоози тварин						
24	Загальна характеристика найпростіших. Піроплазмідози тварин.	9	10	2	2	6

25	Бабезіози тварин	10	12	2	4	6
26	Еймеріози тварин.	11	6	2	4	4
27	Саркоцистози тварин. Криптоспоридіоз	12	10	2	2	6
28	Токсоплазмоз тварин. Балантидіоз.	13	12	2	4	6
29	Основні антипротозойні препарати.	14	8		2	6
30	Хвороби, спричинені прокаріотами	15	12	2	4	6
Курсовий проєкт (робота) з (якщо є в робочому навчальному плані)		+				
Усього годин			330	60	90	180

3. Теми лекцій (скорочений термін навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вчення про інвазійні хвороби. Гельмінтологічні методи досліджень	4
2	Тема 2. Загальна характеристика трематод. Фасціольоз тварин. Парамфістоматидози жуйних	2
3	Тема 3 Опісторхоз тварин. Ехіностоматидози птиці	2
4	Тема 4. Загальна характеристика цестод. Цистицеркози тварин.	2
5	Тема 5. Ехінококоз тварин.	2
6	Тема 6. Монієзіоз. Тизанієзіоз.	2
7	Тема 7. Дипілідіоз м'ясоїдних	2
8	Тема 8. Гіменолепідіози птиці	2
9	Тема 9. Загальна характеристика нематод. Аскаридатози тварин.	2
10	Тема 10. Легеневі стронгілідози. Шлунково-кишкові стронгілідози тварин.	2
11	Тема 11. Стронгілідози коней	2
12	Тема 12. Трихуратози тварин. Трихінельоз	2
13	Тема 13. Спіруратози тварин і птиці	2
14	Тема 14. Філяріатози тварин	2
15	Тема 15. Акантоцефальози тварин.	2
16	Тема 16. Загальна характеристика класу Insecta. Овові хвороби тварин.	2
17	Тема 17. Зоофільні мухи.	2
18	Тема 18. Гнус.	2
19	Тема 19. Безкрилі комахи.	2
20	Тема 20. Загальна характеристика класу Acarina. Саркоптиформні кліщі.	2
21	Тема 21. Псороптидоз тварин. Демодекоз тварин	2
22	Тема 22. Аргасові та гамазодні кліщі.	2
23	Тема 23. Паразитиформні кліщі. Іксодідоз тварин.	2
24	Тема 24. Загальна характеристика найпростіших.	2
25	Тема 25. Бабезіози тварин.	2
26	Тема 26. Еймеріози тварин.	2
27	Тема 27.Саркоцистози тварин. Криптоспоридіоз	2
28	Тема 28.Токсоплазмоз тварин Балантидіоз	2
29	Тема 29. Хвороби, спричинені прокаріотами	2
	Разом	60

4. Теми лабораторних занять (скорочений термін навчання)

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Лабораторні методи досліджень	2
2	Парамфістоматидози жуйних. Дикроцеліоз.Фасціольоз тварин.	4

3	Загальна характеристика цестод. Цистицеркози тварин.	4
4	Визначення молюсків до виду.	2
5	Цистицеркози тварин.	2
6	Ехінококоз тварин. Ценуроз овець.	2
7	Монієзій, тізанієзій жуйних. Анолоцефальози коней. Дипілідіоз м'ясоїдних.	4
8	Гіменолепідіози птиці.	2
9	Аскаридатози тварин.	2
10	Легеневі стронгілідози.	4
11	Шлунково-кишкові стронгілідози тварин.	4
12	Стронгілідози коней. Амідостомоз гусей.	4
13	Трихуратози тварин. Трихінельоз.	2
14	Спіруратози тварин і птиці.	2
15	Акантоцефальози тварин.	2
16	Гіподермоз ВРХ. Естроз овець	2
17	Гастрофільоз коней.	2
18	Зоофільні мухи.	2
19	Гнус.	2
20	Безкрилі комахи.	2
21	Саркоптиформні кліщі.	2
22	Псороптози тварин.	2
23	Демодекоз тварин	2
24	Аргасові та гамазоїдні кліщі.	2
25	Довгохоботкові іксодові кліщі	2
26	Короткохоботкові іксодові кліщі	2
27	Бабезіоз ВРХ, овець	4
28	Бабезіози коней, собак	2
29	Еймеріоз курей	2
30	Еймеріоз кролів.	2
31	Саркоцистози тварин.	2
32	Токсоплазмоз тварин	2
33	Кріптоспоридіоз тварин	2
34	Балантидіоз.	2
35	Амебіази тварин.	2
36	Хвороби, спричинені прокаріотами. Анаплазмоз. Гемоплазмоз.	2
37	Хвороби, спричинені прокаріотами. Бореліоз птиці.	4
Разом		90

5. Темы самостійної роботи (скорочений термін навчання)

№ п/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Паразитоценози та асоціативні хвороби тварин	8
2	Якісні методи в паразитологічних дослідженнях	8
3	Визначення молюсків до виду.	8
4	Цистицеркоз пізіформний.	8
5	Особливості диференційної діагностики теній у псових	8
6	Дипілідіоз м'ясоїдних.	8
7	Гіменолепідіози тварин	8
8	Токсаскароз собак і котів	8
9	Мюллеріоз жуйних	8
10	Езофагостомоз жуйних	8
11	Ціатостомози коней	8

12	Трихуроз у м'ясоїдних	8
13	Особливості диференційної діагностики спірурат.	8
14	Поліморфоз птиці.	8
15	Особливості диференційної діагностики оводових хвороб	8
16	Мухи це-це	8
17	Вольфартиоз тварин	8
18	Ветеринарне значення представників гнусу	8
19	Ліногнатоз кобак і котів	8
20	Демодекоз свиней	7
21	Методики приготування та фарбування мазків крові	7
22	Еймеріоз овець.	7
23	Ізоспороз свиней	7
Разом		180

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:
(вибрати необхідне чи доповнити)

- усне або письмове опитування;
- модульні тести;
- залік;
- екзамен

7. Методи навчання (вибрати необхідне чи доповнити):

- словесні (лекційний, пояснення, дискусія, інструктаж, бесіда);
- наочні (ілюстрування, демонстрація, самостійне спостереження);
- практичні (метод справ, лабораторна робота);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань).

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Трематодози, цестодози тварин		
Тема 1. Трематодози тварин		
Лекція 1. Вчення про інвазійні хвороби. Гельмінтологічні методи досліджень	Розуміти основи вчення про інвазійні хвороби, описувати етіологію, патогенез і епізоотологію паразитозів, застосовувати гельмінтологічні методи діагностики паразитів та оцінювати діагностичне значення лабораторних методів дослідження..	-
Лабораторна робота 1. Лабораторні методи досліджень	Орієнтуватися у методах лабораторного дослідження (флотації, послідовного	5

	промивання, комбіновані методи, тощо). Визначення ІІ, ЕІ, ЕЕ, ІЕ, гельмінтологічні методи досліджень	
Самостійна робота. Паразитоценози та асоціативні хвороби тварин	Вміти аналізувати паразитоценози та асоційовані хвороби тварин, розпізнавати їх структуру й пов'язані патології, інтерпретувати взаємозв'язки паразитів у тілі хазяїна та оцінювати їх вплив на здоров'я тварин.	5
Лекція 2. Загальна характеристика трематод. Фасціольоз тварин. Парамфістоматидози жуйних	Знати характеристику представників класу трематод, їх систематичне положення, особливості морфології, циклу розвитку тощо. Аналізувати роль проміжних та додаткових хазяїв в передачі збудників паразитарних хвороб. Методики дослідження проміжних та додаткових хазяїв на наявність личинкових стадій трематод	-
Лабораторна робота 2. Парамфістоматидози жуйних. Дикроцеліоз. Фасціольоз тварин.	Знати основні морфологічні ознаки збудників парамфістоматидозів, дикроцеліозу та фасціольозу жуйних, аналізувати їх життєві цикли, патогенез та клінічні ознаки, інтерпретувати результати лабораторних досліджень і оцінювати епізоотологічне значення цих паразитарних хвороб.	5
Лабораторна робота 3. Визначення молюсків до виду.	Визначати молюсків до виду за морфологічними ознаками, використовуючи відповідні визначники та лабораторні методи.	5
Самостійна робота. Визначення молюсків до виду	Визначати молюсків до виду за морфологічними ознаками, використовуючи відповідні визначники та лабораторні методи.	5
Лекція 3. Опісторхоз тварин. Ехіностоматидози птиці.	Описувати життєві цикли опісторхозу та ехіностоматидозів, визначати клінічні прояви, діагностику, лікування й контроль цих паразитарних хвороб у тварин і птиці.	-
Лабораторна робота 4. Опісторхоз тварин. Ехіностоматидози птиці.	Розпізнавати морфологічні ознаки збудників опісторхозу тварин та ехіностоматидозів птиці, аналізувати їх життєві цикли, патогенну дію, методи діагностики й оцінювати їхнє ветеринарно-санітарне значення.	5
Тема 2. Цестодози тварин		
Лекція 4. Загальна характеристика цестод. Цистицеркози тварин.	Знати характеристику представників класу цестод, їх систематичне положення, особливості морфології, циклу розвитку тощо. Аналізувати роль проміжних та додаткових хазяїв в передачі збудників паразитарних хвороб.	-

	Методики дослідження проміжних та додаткових хазяїв на наявність личинок стадій цестод	
Лабораторна робота 5. Цистицеркози тварин.	Розпізнавати збудників цистицеркозів тварин за морфологічними ознаками, аналізувати особливості їхнього розвитку, діагностики, патогенезу та оцінювати ветеринарно-санітарне значення хвороби.	5
Самостійна робота. Цистицеркоз пізіформний.	Визначає морфологічні ознаки <i>Cysticercus pisiformis</i> , пояснює особливості зараження та перебігу хвороби у гризунів і м'ясоїдних, оцінює ризики для здоров'я тварин та санітарну безпечність продуктів.	5
Лекція 5. Ехінококоз тварин.	Знати будову ехінокока, розуміє, як відбувається зараження тварин, вміє пояснити симптоми та особливості розвитку хвороби.	-
Лабораторна робота 6. Ехінококоз тварин. Ценуроз овець.	Визначати особливості життєвого циклу збудників ехінококозу та ценурозу, аналізує та розпізнає клінічні прояви у тварин і оцінює їхній вплив на їх здоров'я та продуктивність.	5
Самостійна робота. Особливості диференційної діагностики теній у псових	Знати основні морфологічні ознаки збудників теніодозів у м'ясоїдних, аналізувати їх життєві цикли, патогенез та клінічні ознаки, інтерпретувати результати лабораторних досліджень і оцінювати епізоотологічне значення цих паразитарних хвороб.	5
Лекція 6. Монієзіоз, тізанієзіоз жуйних	Розуміти життєві цикли монієзії та тізанієзії у жуйних тварин. Пояснювати механізми інвазії та розвиток паразитарних хвороб. Аналізувати клінічні прояви та патогенез захворювань. Оцінювати діагностичні методи ідентифікації паразитів. Ідентифікувати паразитів за морфологічними ознаками. Інтерпретувати лабораторні дані для постановки діагнозу. Формувати рекомендації щодо лікування і профілактики. Обґрунтовувати заходи контролю поширення паразитозів. Аналізувати епізоотичні умови інвазій у стадах.	-
Лабораторна робота 7. Монієзіоз, тізанієзіоз жуйних. Аноплоцефальози коней. Дипілідіоз м'ясоїдних.	Знати особливості будови та життєвих циклів збудників монієзіозу, тізанієзіозу, аноплоцефальозу і дипілідіозу, розуміє шляхи зараження, клінічні прояви та вміє пояснити вплив цих паразитозів на здоров'я тварин.	5
Лекція 7. Дипілідіоз м'ясоїдних	Здатен характеризувати морфологію й цикл розвитку <i>Dipylidium caninum</i> , визначати клінічні ознаки дипілідіозу	-

	м'ясоїдних, обґрунтовувати заходи контролю та протипаразитарного лікування з урахуванням епізоотологічних особливостей.	
Самостійна робота. Дипілідіози м'ясоїдних	Вміти розпізнавати морфологію <i>Dipylidium caninum</i> , описувати життєвий цикл, шляхи зараження та клінічні прояви у м'ясоїдних, особливо собак і котів.	5
Лекція 8. Гіменолепідіози птиці	Аналізувати життєвий цикл збудників гіменолепідіозів птиці, умови формування інвазії, патогенез, діагностичні підходи, ветеринарно-санітарні та профілактичні заходи.	-
Лабораторна робота 8. Гіменолепідіози тварин	Розуміти особливості перебігу гіменолепідіозів у гризунів та птахів, знає морфологію збудників, шляхи зараження, вміє пояснити перебіг хвороби та ризики зараження людини.	5
Самостійна робота. Гіменолепідіози тварин	Вміти ідентифікувати збудників гіменолепідіозів, описувати їх життєві цикли, шляхи зараження та вплив на здоров'я тварин.	5
Модульна контрольна робота 1.	Трематодози, цестодози тварин	30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Нематодози тварин		
Тема 3 Нематодози тварин		
Лекція 9. Загальна характеристика нематод. Аскаридатози тварин	Знати морфологію та біологію нематод, розуміє особливості аскаридатозів, їх патогенез, клінічні ознаки, діагностику та вплив на організм тварин.	-
Лабораторна робота 9. Аскаридатози тварин	Ідентифікувати яйця та личинки збудників аскаридатозів, описує життєвий цикл, методи діагностики та розуміє їхній вплив на організм тварин	5
Самостійна робота. Токсаскароз собак і котів	Знати життєвий цикл <i>Toxascaris leonina</i> , уміє розпізнати клінічні ознаки токсаскарозу, пояснює механізми зараження, патогенез і заходи контролю.	5
Лекція 10. Легеневі стронгілідози. Шлунково-кишкові стронгілідози тварин.	Розуміти, як стронгіліди уражають дихальну й травну системи тварин, знає їхні цикли розвитку, розпізнає симптоми, орієнтується в методах діагностики, лікування та заходах контролю інвазії.	-
Лабораторна робота 10. Легеневі стронгілідози.	Пояснювати життєві цикли збудників легневих стронгілідозів, розпізнає характерні ураження дихальної системи, знає методи діагностики, лікування тварин та контролю цих паразитозів	5
Самостійна робота. Мюллеріоз жуйних	Визначати морфологічні особливості збудника мюллеріозу, розуміє життєвий цикл, клінічні прояви та наслідки захворювання у жуйних, аналізує діагностичні та профілактичні заходи.	5

Лабораторна робота 11. Шлунково-кишкові стронгілідози тварин.	Знаходити та ідентифікувати яйця шлунково-кишкових стронгілід у фекаліях тварин, аналізує результати копрологічного дослідження та робить висновки щодо ступеня ураження.	5
Самостійна робота. Езофагостомоз жуйних	Знати морфологію та життєвий цикл езофагостом, розпізнає клінічні ознаки ураження, оцінює вплив паразитозу на здоров'я жуйних та застосовує методи діагностики і контролю.	5
Лекція 11. Стронгілідози коней	Аналізувати життєвий цикл стронгілід коней, механізми патогенезу, клінічні ознаки, діагностичні підходи, епізоотологічні фактори, методи лікування і профілактики інвазій.	-
Лабораторна робота 12. Стронгілідози коней. Амідостомоз гусей.	Вміти ідентифікувати яйця і личинки стронгілід коней та амідостом гусей, проводить копрологічний аналіз і пояснює клінічне значення знайдених паразитів.	5
Самостійна робота. Ціатостомози коней	Визначати морфологічні особливості ціатостом, розуміє їх життєвий цикл, розпізнає клінічні симптоми інвазії, оцінює вплив паразитозу на організм коней та застосовує методи діагностики і контролю.	5
Лекція 12. Трихуратози тварин. Трихінельоз	Знати будову та розвиток трихурат, розуміє механізми зараження і патогенез трихінельозу, вміє розпізнати клінічні прояви та застосовувати заходи профілактики.	-
Лабораторна робота 13. Трихуратози тварин. Трихінельоз.	Вміти ідентифікувати трихурат та трихінел у лабораторних зразках, пояснює їхні життєві цикли, клінічні прояви і методи контролю інвазій.	5
Самостійна робота. Трихуроз м'ясоїдних	Вміти розпізнавати морфологічні особливості трихур, розуміє їхній життєвий цикл, клінічні прояви інвазії у м'ясоїдних та основні методи діагностики і контролю.	5
Лекція 13. Спіруратози тварин і птиці	Оцінювати життєві цикли спіруратозів тварин і птиці, описувати патогенез, клінічні прояви, діагностику, епізоотичне значення, методи лікування та профілактики.	-
Лекція 14 Філяріатози тварин	Знати будову та життєвий цикл філярій, розуміє шляхи передачі, клінічні ознаки та вплив на здоров'я тварин, вміє описати методи діагностики і профілактики.	-
Лабораторна робота 14. Спіруратози тварин і птиці.	Вміти ідентифікувати спірурат у лабораторних зразках, розуміє їхній життєвий цикл, пов'язує з клінічними ознаками і пояснює методи діагностики та контролю.	2

Самостійна робота. Особливості диференційної діагностики спірурат.	Вміти порівнювати морфологічні ознаки різних видів спірурат, аналізувати лабораторні дані для точного встановлення діагнозу та обґрунтовувати вибір методів диференціації.	2
Лекція 15. Акантоцефальози тварин і птиці	Аналізувати біологію та життєві цикли акантоцефал, визначати клінічні ознаки, діагностувати інвазії, оцінювати епізоотологічні особливості, обґрунтовувати лікування і профілактику.	-
Лабораторна робота 15. Акантоцефальози тварин.	Вміти ідентифікувати акантоцефал у лабораторних зразках, розуміє їхній життєвий цикл, визначає клінічні ознаки і пояснює методи діагностики та контролю захворювання.	3
Самостійна робота. Полімофоз птиці	Визначати морфологічні особливості акантоцефал різних форм у птиці, розуміє їхній життєвий цикл, клінічні прояви інвазії та методи діагностики і контролю.	3
Модульна контрольна робота 2.	Нематодози тварин	30
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Арахноентомози тварин		
Тема 4 Ентомози тварин		
Лекція 16. Загальна характеристика класу Insecta. Ововодні хвороби тварин.	Знати особливості будови та біології класу Insecta, розуміє механізми розвитку та патогенез ововодних хвороб у тварин, вміє розпізнавати симптоми і застосовувати методи профілактики.	-
Лабораторна робота 16. Гіподермоз ВРХ. Естроз овець	Вміти ідентифікувати личинки гіподерм у ВРХ та збудника естроу у овець, розуміє їхні життєві цикли, розпізнає клінічні ознаки і пояснює методи діагностики та контролю.	4
Самостійна робота. Особливості диференційної діагностики ововодних хвороб	Вміти порівнювати морфологічні ознаки різних видів оводів, аналізувати симптоми хвороб і обґрунтовувати правильний діагноз.	4
Лабораторна робота 17. Гастрофільоз коней.	Вміти ідентифікувати личинки гастрофіл в лабораторних зразках, розуміє їхній життєвий цикл, розпізнає клінічні ознаки у коней і знає методи діагностики та контролю захворювання.	4
Лекція 17. Зоофільні мухи.	Знати морфологічні особливості та біологію зоофільних мух, розуміє їхню роль у передачі паразитарних і бактеріальних хвороб тварин, вміє описувати методи боротьби і профілактики.	-
Лабораторна робота 18. Зоофільні мухи.	Вміти ідентифікувати основні види зоофільних мух, розуміє їхню біологію, роль у передачі хвороб та застосовує методи діагностики і контролю.	4

Самостійна робота. Мухи це-це	Вміти охарактеризувати морфологію, біологію і значення мух у паразитології, аналізує їхню роль у передачі захворювань тварин і методи контролю.	4
Самостійна робота. Вольфартіоз тварин	Вміти описати життєвий цикл та морфологічні особливості збудника вольфартіозу, розпізнавати клінічні прояви та оцінювати методи діагностики і профілактики.	4
Лекція 18. Гнус.	Знати морфологію, біологію та видове різноманіття гнусу, розуміє їхній вплив на здоров'я тварин і методи контролю та профілактики.	-
Лабораторна робота 19. Гнус.	Вміти ідентифікувати види гнусу за морфологічними ознаками, розуміє їхній життєвий цикл, розпізнає симптоми інвазії і застосовує методи діагностики та контролю.	4
Самостійна робота. Ветеринарне значення представників гнусу	Аналізути вплив різних видів гнусу на здоров'я тварин, розуміє роль у передачі захворювань і обґрунтовує методи контролю.	4
Лекція 19. Безкрилі комахи.	Знати морфологічні особливості безкрилі комах, їхню біологію, екологічне значення та вплив на здоров'я тварин.	-
Лабораторна робота 20. Безкрилі комахи.	Вміти ідентифікувати основні види безкрилих комах, розуміє їхню морфологію, життєві цикли та ветеринарне значення.	4
Самостійна робота. Ліногнатоз кобак і котів	Вміти описати морфологічні ознаки збудника ліногнатошу, розуміє життєвий цикл, клінічні прояви у собак і котів та методи діагностики і профілактики.	4
Лекція 20. Загальна характеристика класу Acarina. Саркоптиформні кліщі.	Знати морфологічні та біологічні особливості саркоптиформних кліщів, їх класифікацію, життєвий цикл, патогенну дію та ветеринарне значення.	-
Лабораторна робота 21. Саркоптиформні кліщі.	Вміти ідентифікувати саркоптиформних кліщів, описати їх морфологію, провести мікроскопічну діагностику та запропонувати схему лікування.	4
Лекція 21. Псороптидозы тварин.	Розуміти морфологічні особливості та біологію псороптидних кліщів, знає їх життєвий цикл, патогенез псороптидозів, клінічні прояви, методи діагностики, лікування та профілактики хвороб.	-
Лабораторна робота 22. Псороптози тварин.	Розуміти особливості розвитку псороптозних кліщів, вміє діагностувати, лікувати та запобігати захворюванню у тварин.	4
Лабораторна робота 23. Демодекоз тварин	Вміти визначати симптоми демодекозу, застосовує методи лікування та контролю інвазії	4

Самостійна робота. Демодекоз свиней	Аналізути етіологію, життєвий цикл, клінічні ознаки демодекозу свиней та методи його лікування і профілактики	4
Лекція 22. Аргасові та гамазоїдні кліщі.	Знати морфологію, біологічні особливості, життєвий цикл аргасових і гамазоїдних кліщів, їхній вплив на здоров'я тварин, а також методи діагностики, лікування і контролю.	-
Лабораторна робота 24. Аргасові та гамазоїдні кліщі.	Вміти ідентифікувати аргасових та гамазоїдних кліщів, досліджувати їх морфологічні ознаки, вивчати місця локалізації та вплив на тварин.	4
Лекція 23. Паразитиформні кліщі. Іксодідози тварин.	Знати морфологію паразитиформних кліщів, їх життєві цикли, патогенез і клінічні прояви іксодідозів, методи діагностики та контролю.	-
Лабораторна робота 25. Довгохоботкові іксодові кліщі	Ідентифікувати довгохоботкових іксодових кліщів, описує їх морфологію, життєвий цикл та роль у передачі збудників.	5
Лабораторна робота 26. Короткохоботкові іксодові кліщі	Розпізнати короткохоботкових іксодових кліщів, характеризує їх біологічні особливості та ветеринарне значення	5
Модульна контрольна робота 3.	Арахноентомози тварин	30
Всього за модулем 3		100
Модуль 4. Протозоози тварин		
Тема 6 Протозоози тварин		
Лекція 24. Загальна характеристика найпростіших.	Описувати морфологію, класифікацію, життєві цикли найпростіших та їхній вплив на здоров'я тварин	-
Лабораторна робота 27. Бабезіоз ВРХ, овець	Визначати морфологію бабезій, описує клінічні ознаки, методи діагностики та лікування у великої рогатої худоби й овець.	5
Лекція 25. Бабезіози тварин	Вивчати морфологію та цикли розвитку бабезій, розпізнавати клінічні симптоми, діагностувати захворювання, оцінювати епізоотологічні ризики, обґрунтовувати терапію та заходи контролю.	-
Лабораторна робота 28. Бабезіози коней, собак	Вивчати особливості перебігу бабезіозу у коней і собак, включаючи лабораторну діагностику, симптоматику і заходи контролю.	5
Самостійна робота. Методики приготування та фарбування мазків крові	Опанувати методики приготування та фарбування мазків крові для виявлення кровопаразитів, розуміє принципи та техніку виконання, а також значення цих методів у діагностиці інвазій.	5
Лекція 26. Еймеріози тварин.	Розуміти біологію, морфологію та життєвий цикл еймерій, описує патогенез еймеріозів, застосовує методи діагностики, лікування і профілактики у тварин.	-
Лабораторна робота 29. Еймеріоз курей	Вміти проводити мікроскопічне дослідження фекалій курей для виявлення	5

	ооцист еймерій, розуміє особливості життєвого циклу та клінічні прояви захворювання.	
Лабораторна робота 30. Еймеріоз кролів.	Вміти проводити мікроскопічне дослідження фекалій кролів для виявлення ооцист еймерій, розуміє особливості життєвого циклу та клінічні прояви захворювання.	5
Самостійна робота. Еймеріоз овець.	Розуміти життєвий цикл еймерій у овець, вміє описувати клінічні ознаки, шляхи передачі та заходи профілактики хвороби.	5
Лекція 27. Саркоцистози тварин. Криптоспоридіоз	Описувати морфологію, життєві цикли та патогенез саркоцистозів і криптоспоридіозу, а також методи діагностики й профілактики цих хвороб у тварин.	-
Лабораторна робота 31. Саркоцистози тварин	Визначати морфологічні ознаки саркоцист, проводить діагностику і оцінює патогенний вплив на тварин.	5
Самостійна робота. Ізоспороз свиней	Ідентифікувати збудника ізоспорозу свиней, пояснює його морфологічні особливості, життєвий цикл, патогенну дію, методи діагностики, лікування та профілактики.	5
Лекція 28. Токсоплазмоз тварин. Балантидіоз	Володіти інформацією про морфологічні особливості, життєвий цикл, шляхи зараження, патогенез, клінічні ознаки, діагностику, лікування та профілактику токсоплазмозу і балантидіозу у тварин.	-
Лабораторна робота 32. Токсоплазмоз тварин	Ідентифікувати морфологічні форми збудника токсоплазмозу в мазках та вивчає методи лабораторної діагностики інвазії у різних видів тварин.	5
Лабораторна робота 33. Криптоспоридіоз тварин	Ідентифікувати ооцисти <i>Cryptosporidium</i> у мазках з фекалій, володіє методами забарвлення та мікроскопічної діагностики криптоспоридіозу.	5
Лабораторна робота 34. Балантидіоз	Вміти ідентифікувати збудника, проводити діагностику та оцінювати патологічні зміни у тварин при балантидіозі.	5
Лабораторна робота 35. Амебіази тварин.	Вміти виявляти амебіазних збудників, проводити діагностику та оцінювати клінічні прояви у тварин.	5
Лекція 29. Хвороби, спричинені прокаріотами	Уміти розпізнавати трансмісивні хвороби, спричинені прокаріотами; характеризує їх збудників, вектори, патогенез і ветеринарне значення.	-
Лабораторна робота 36. Хвороби, спричинені прокаріотами. Анаплазмоз. Гемоплазмоз.	Вміти виявляти збудників, проводити лабораторну діагностику і оцінювати вплив анаплазмозу та гемоплазмозу на здоров'я тварин	5

Лабораторна робота 37. Хвороби, спричинені прокаріотами. Бореліоз птахів.	Вміти ідентифікувати збудника бореліозу, оцінювати патогенез та застосовувати методи діагностики у птахів.	5
Модульна контрольна робота 4.	Протозоози тварин	30
Всього за модулем 4		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/4 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсовий проект/робота (за наявності)		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	<i>НАПРИКЛАД:</i> роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	<i>НАПРИКЛАД:</i> списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	<i>НАПРИКЛАД:</i> відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2026>);
- конспекти лекцій та їх презентації;
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти;
- інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять;
- індивідуальні навчально-дослідні завдання;
- контрольні роботи;
- методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів.

10. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2026>);
- конспекти лекцій та їх презентації;
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти;
- інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять;
- індивідуальні навчально-дослідні завдання;

- контрольні роботи;
- методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів.

11. **Рекомендовані джерела інформації**

1. Галат В.Ф., Березовський А.В., Сорока Н.М., Прус М.П., Євстаф'єва В.О., Галат М.В. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин. Підручник. За ред. проф. Галат В.Ф. - Київ: Компрінт, 2022. - 338 с.

2. Бойко Н.І., Немова Т.В., Семенко О.В. Методи ідентифікації кровопаразитів у тварин: методичні вказівки. К. : Компрінт. 2021. 40 с.

3. Сорока Н.М., Прус М.П., Семенко О.В., Пашкевич І.Ю., Галат М.В., Слободян Р.О. Методичні вказівки "Лабораторна діагностика протозоозів тварин" К. : Компрінт. 2021. 56 с.

4. Сорока Н.М., Прус М.П., Семенко О.В., Пашкевич І.Ю., Галат М.В., Слободян Р.О. Методичні вказівки "Лабораторна діагностика гельмінтозів тварин" К. : Компрінт. 2021. 68 с.

5. Прус М.П., Семенко О.В., Литвиненко О.П., Зворигіна В.Є. Рекомендації з діагностики саркоцистозу тварин. К. : ДНДІЛДВСЕ, 2016. 18 с.

6. Галат В. Ф., Березовський А. В., Сорока Н. М., Прус М. П., Євстаф'єва В.О., Галат М. В. Інвазійні хвороби жуйних тварин: навчальний посібник; за ред. проф. В. Ф. Галата. Полтава :Укрпромторгсервіс, 2012. 144 с.

Допоміжна література

1. Правила передзабійного ветеринарного огляду тварин і ветеринарно-санітарній експертизи м'яса та м'ясних продуктів. Мін. Аграрної політики України, Держ. департамент вет. медицини. Київ, 2002. 130 с.

2. Практикум із паразитології / В.Ф. Галат, Ю.Г. Артеменко, М.П. Прус та ін.; за ред. В.Ф. Галата. К. : Урожай, 2009. 192 с.

3. Пономар С.І. Рекомендації щодо застосування камери для підрахунку яєць гельмінтів. Біла Церква. 2001. 12 с.

4. Атлас гельмінтів тварин. І.С. Дахно, А.В. Березовський. В.Ф. Галат та ін. К.: Ветінформ, 2001. 118 с.

5. Сорока Н.М., Кичилук Ю.В., Пашкевич І.Ю. Еймеріоз і ізоспоров свиней. Монографія. К.: «ЦП «КОМПРИНТ», 2020. 216 с.

6. Сорока Н.М., Гончаров С.Л., Пашкевич І.Ю. Параценогоніоз корокових риб. Монографія. К.: «ЦП «КОМПРИНТ», 2018. 149 с.

7. Сорока Н.М., Овчарук Н.П., Пашкевич І.Ю. Шлунково-кишкові стронгілятози великої рогатої худоби. Монографія. К.: «ЦП «КОМПРИНТ», 2017. 178 с.

8. Прус М.П., Семенко О.В., Галат М.В. Монографія. Бабезіоз собак. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2017. 175 с.

9. Прус М.П., Зворигіна В.Є., Семенко О.В. Монографія. Саркоцистоз тварин. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2019. 149 с.

10. Honcharov S. L., Soroka N. M., Halat M. V., Zhurenko O. V. Dubovyi A. I., Dzhmil V. I. Eustrongylides (Nematoda: Dioctophymatidae): Epizootology and special characteristics of the development biology. *Helminthologia*. 2022. Vol. 59 (2). P. 127–142. DOI: 10.2478/helm-2022-0013

11. Honcharov S. L., Soroka N. M., Halat M. V., Dubovyi A. I., Zhurenko V. V., Halushko I. A. Distribution of the nematode of the genus *Eustrongylides* (Nematoda: Dioctophymatidae) in the world. *Regulatory Mechanisms in Biosystems*. 2022. № 13(1), P. 73–79. doi.org/10.15421/022210

12. Honcharov S. L., Kupriianova O. M., Soroka N. M., Halat M. V., Dubovyi A. I., Zhurenko O.V. The experimental invasion of rats with *Eustrongylides excisus* (Nematoda: Dioctophymatidae) larvae during the acute course of infection. *Regulatory Mechanisms in Biosystems*. 2022. № 13(2), P. 99–104. DOI: 10.15421/022214

13. Honcharov S. L., Soroka N. M., Halat M. V., Dubovyi A. I. Cryptocotyle Lühe, 1899 (Trematoda: Heterophyidae): special characteristics of the developmental biology and epizootology. *Agricultural Science and Practice*. 2022. Vol. 9. № 1, P. 49–73. DOI: <https://doi.org/10.15407/agrisp9.01>

14. Honcharov, S. L., Soroka, N. M., Dubovyi, A. I., Semenko, O. V., Pryima, O. B., Svarchevskiy, O. A., Sobolta, A. H., & Tafiichuk, R. I. (2024). Effect of *Valipora campylancristrota* (Cestoda, Cryporinchidae) on growth parameters of silver carp (*Hypophthalmichthys molitrix*). *Regulatory Mechanisms in Biosystems*, 15(4), 837-842. <https://doi.org/10.15421/0224120>

Інформаційні ресурси

1. Найпоширеніші інвазійні хвороби свійських тварин http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/2533/1/Invazijni%20hvoroby%20svijskyh%20tvaryn_2012.pdf
2. Галат В.Ф, Березовський А.В, Прус М.П, Сорока Н.М, Паразитологія та інвазійні хвороби тварин. Практикум https://www.studmed.ru/view/galat-vf-berezovskiy-av-prus-mp-soroka-nm-parazitologiya-ta-nvazyn-hvorobi-tvarin-praktikum_4c269433360.html
3. Електронний атлас гельмінтів. <https://mmatilevichusv.wixsite.com/parasitology/elektronnij-atlas>
4. Паразитарні (інвазійні) хвороби тварин // www.referatcentral.org.ua
5. Поширення основних гельмінтозів жуйних тварин та розробка ... www.lib.ua-ru.net/diss/cont/345414.html
6. Гельмінтози тварин <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK8282/>